

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 5 marca 2025 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: sędzia Dominik Sękowski

Protokolant: Grzegorz Ratajczak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 lutego 2025 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa

przeciwko Alior Bank S.A. z siedzibą w Warszawie

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności (art. 840 kpc)

1. powództwo oddala,
2. całością kosztów procesu obciąża powódkę i z tego tytułu zasądza od niej na rzecz pozwanego kwotę 10.817 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku do dnia zapłaty.

/-/ Dominik Sękowski

POUCZENIE O APELACJI – 3 tygodnie

Sąd informuje, iż w związku z przedłużonym terminem na sporządzenie uzasadnienia, stosownie do treści art. 369 § 1¹ k.p.c. termin do wniesienia apelacji wynosi trzy tygodnie.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 19 lutego 2024 r., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika będącego radcą prawnym, wystąpiła przeciwko Alior Bank S.A. z siedzibą w Warszawie o pozbawienie w całości wykonalności opatrzonego w klauzulę wykonalności nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym z weksla przez Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w dniu 2 listopada 2015 r. w sprawie o sygn. akt XVIII Nc 117/15 oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w podwójnej wysokości z uwagi na zawilość sprawy i znaczny nakład pracy pełnomocnika oraz zwrotu opłaty skarbowej uiszczonej od złożonego pełnomocnictwa wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Egzekwowane przez pozwanego roszczenie wynika z zawarcia przez powódkę ze Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego z siedzibą we Wrześni, w dniu 12 lipca 2013 r., umowy kredytu mieszkaniowego zabezpieczonego hipoteką. W ocenie powódki umowa kredytu posiada istotne wady prawne, powodujące jej nieważność w całości, co powinno doprowadzić do pozbawienia w całości wykonalności opatrzonego w klauzulę wykonalności nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym z weksla przez Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w dniu 2 listopada 2015 r. w sprawie o sygn. akt XVIII Nc 117/15.

W treści pozwu zawarto również wniosek o udzielenie zabezpieczenia przez zawieszenie postępowania egzekucyjnego wszczętego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym we Wrześni, toczącego się pod sygn. akt Km 1020/17 z wniosku Alior Bank S.A. z siedzibą w Warszawie przeciwko – do czasu prawomocnego zakończenia niniejszego postępowania.

W uzasadnieniu wniosku wskazano, iż w przedmiotowej sprawie wskazany nakaz zapłaty został wydany bez uprzedniego zbadania przez Sąd istnienia podstawy jego wydania, tj. ważności umowy kredytu mieszkaniowego nr zabezpieczonego hipoteką z dnia 12 lipca 2013 r. oraz okoliczności wypowiedzenia przez kredytodawcę tej umowy, a w konsekwencji wystawienia wobec powódki – konsumenta weksla. W związku z tym, umowa kredytu jest nieważna, i jako czynność cywilnoprawna objęta tytułem egzekucyjnym, nie może stanowić podstawy do prowadzenia egzekucji należności. W ocenie powódki sposób ustalania wskaźnika WIBOR był nieprzejrzysty, niejasny i budził wątpliwości pod względem obiektywnym. Powódka wskazał, że w okolicznościach niniejszej sprawy wskazać należy, że w przypadku braku udzielenia przez sąd zabezpieczenia, istnieje realne zagrożenie, że w toku prowadzonego postępowania egzekucyjnego, nieruchomość mieszkalna powódki – dom jednorodzinny w Psarach Małych, zostanie zlicytowana.

Postanowieniem z dnia 14 marca 2024 r. wniosek o udzielenie zabezpieczenia został oddalony (k. 107, uzasadnienie k. 124-127).

Pismem z dnia 20 maja 2024 r. powódka wniosła zażalenie na postanowienie z dnia 14 marca 2024 r. i wniosła o jego uchylenie ewentualnie o zmianę zaskarżonego postanowienia przez Sąd II instancji poprzez udzielenie powódce zabezpieczenia oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych (k. 131).

Postanowieniem z dnia 18 czerwca 2024 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie sygn.. akt I ACz 1573/24 oddalił zażalenie powódki i rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawił sądowi pierwszej instancji w orzeczeniu kończącym postępowanie.

W odpowiedzi na pozew Alior Bank S.A. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych stanowiących równowartość dwukrotności stawki minimalnej z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia orzeczenia do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że sposób ustalania rat kredytu wynika z przepisów prawa i jest jedynym dopuszczalnym sposobem ustalania zmiennego oprocentowania w umowie o kredyt hipoteczny tj. ustalenia oprocentowania jako sumy wartości wskaźnika referencyjnego i marży. Nie jest możliwe uznanie tego rodzaju praktyki za sprzeczną z dobrymi obyczajami. Żądania powódki są bezpodstawne ponieważ nie doszło do wykazania spełnienia żadnej z przesłanek ustalenia, że kwestionowane przez powódkę postanowienia umowne są niedozwolonymi postanowieniami umownymi i nie wiążą powódki od chwili zawarcia umowy kredytu. Twierdzenia powódki zmierzają do podważenia zgodności z prawem wskaźnika referencyjnego WIBOR, a w konsekwencji do zarzucenia niezgodności z prawem takiego sposobu ustalania zmiennego oprocentowania, który wprost wynika z przepisów prawa.

Do końca postępowania strony podtrzymały swoje stanowisko w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W 2013 r. podjęła decyzję o zakupie nieruchomości mieszkalnej, położonej w Psarach Małych. Ponieważ powódka nie posiadała wystarczających środków pieniężnych, poszukiwała źródła finansowania zakupu i w tym celu zwróciła się do Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej im Stefana Kardynała Wyszyńskiego z siedzibą we Wrześni („**SKOK**”).

Pracownik SKOK rekomendował powódce kredyt oparty na zmiennej stopie procentowej, jako najbardziej odpowiadający jej potrzebom. Powódce wyjaśniono, że w ówczesnym czasie kredytodawca nie posiadał w swojej ofercie kredytów opartych o stałą stopę oprocentowania.

Dowód: zeznania powódki (k. 516-519),

W dniu 12 lipca 2013 r. powódka jako konsument zawarła ze SKOK umowę kredytu mieszkaniowego nr zabezpieczonego hipoteką („Umowa”). Celem kredytu był zakup domu jednorodzinnego wraz z działką, położonego w miejscowości (objętej księgą wieczystą) oraz jej remont. Na tej podstawie SKOK udzielił kredytu w kwocie 388.500 zł, okres kredytowania strony ustaliły do dnia 15 lipca 2043 r. (pkt 1 Umowy).

Zgodnie z pkt 9 kredyt jest oprocentowany wg zmiennej rocznej stopy oprocentowania. Roczna stopa oprocentowania w dniu zawarcia umowy wynosi 4,91% i stanowi sumę stawki WIBOR 6M z dnia 11.07.2013 r. oraz marży w wysokości 2.2 punktu procentowego. Zmiana rocznej stopy oprocentowania następuje raz na pół roku w przypadku zmiany stawki WIBOR 6M z dnia roboczego bezpośrednio poprzedzającego przedostań dzień roboczy każdego półrocza obowiązująca na kolejne półrocze o co najmniej 0,25 p.p. W okresie trwania umowy marża nie ulegnie zmianie. Maksymalna stopa oprocentowania nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego.

Zgodnie z pkt 10 Umowy, w przypadku zmiennej stopy procentowej, gdy zmiana stopy procentowej uzależniona jest od zmiany stawki WIBOR 6M – o każdej zmianie oprocentowania w czasie obowiązywania umowy kredytu SKOK informuje kredytobiorcę oraz poręczycieli niezwłocznie po tej zmianie poprzez wręczenie przez pracownika SKOK za potwierdzeniem odbioru lub listem zwykłym lub listem poleconym lub na wskazany przez nich adres mailowy do informacji dla kredytobiorcy załącza się nowy plan spłaty kredytu.

W przypadku nieterminowej spłaty kredytu należność z tego tytułu staje się w dniu następnym należnością przeterminowaną. Od niespłaconego w całości lub w części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa - od całości zadłużenia, pobierane są odsetki w wysokości równej czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (pkt 18 i 19 Umowy)

SKOK zastrzegł sobie prawo do wypowiedzenia Umowy kredytowej w przypadku między innymi, gdy kredytobiorca nie zapłacił pełnych rat kredytu za co najmniej dwa okresy płatności (pkt 35 Umowy).

Dowód: umowa kredytu mieszkaniowego (k. 46-48v), deklaracja wekslowa (k. 49) wraz z pismem (k. 50-51), oświadczenie powódki (k. 50), zawiadomienie o wypełnieniu weksla i wezwanie do jego wykupu z dnia 22.09.2015 r. (k. 53-54, 203-204), harmonogram spłat (k. 201),

Zgodnie z pkt 25 Umowy, w przypadku nieterminowej spłaty kredytu SKOK miał prawo wypełnić weksel, w tym opatrzyć go datą i miejscem płatności i przystąpić do jego realizacji do sumy odpowiadającej zadłużeniu (niespłaconej kwocie kredytu wraz z odsetkami i innymi należnościami). Weksel był płatny w dniu i miejscu oznaczonym przez SKOK wg jego uznania.

Strona powodowa rozpoczęła spłatę kredytu od dnia 15 sierpnia 2013 r. W 2015 r. po stronie powódki powstała zaległość w spłacie trzech rat kredytowych.

W związku z powyższym, pismem z dnia 22 września 2015 r. SKOK – po uprzednim wypowiedzeniu Umowy kredytu – zawiadomił powódkę o wypełnieniu weksla na kwotę 383.943,06 zł oraz wezwał ją do wykupu weksla w terminie do dnia 21 października 2015 r. Po otrzymaniu powyższego wezwania, w dniu 16 października 2015 r. powódka uiściła na rzecz SKOK 6.000 zł

Dowód: *umowa kredytu mieszkaniowego (k. 46-48v), deklaracja wekslowa (k. 49) wraz z pismem (k. 50-51), zawiadomienie o wypełnieniu weksla i wezwanie do jego wykupu z dnia 22.09.2015 r. (k. 53-54, 203-204), harmonogram spłat (k.201), zeznania powódki (k.516-519),*

Pismem z dnia 22 października 2015 r. SKOK złożył w Sądzie Okręgowym w Poznaniu pozew o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.

Nakazem zapłaty wydanym 2 listopada 2015 r w postępowaniu nakazowym. Sąd Okręgowy w Poznaniu działając w sprawie XVIII Nc 117/15 nakazał powódce, aby zapłaciła z weksla w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu na rzecz SKOK kwotę 377.942,98 zł wraz z odsetkami od dnia 22 października 2015 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 4.725 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania albo wniosła w tym terminie zarzuty. Powódka nie zaskarżyła nakazu zapłaty.

Postanowieniem z dnia 4 lipca 2015 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie I Co 84/17 nadał nakazowi zapłaty klauzulę wykonalności. W oparciu o wskazany wyżej tytuł egzekucyjny, Komornik Sądowy działający przy Sądzie Rejonowym we Wrześni Barbara Onyszkiewicz wszczęła przeciwko powódce postępowanie egzekucyjne. Pismem z dnia 4 października 2017 r. powódka została poinformowana o wszczęciu postępowania egzekucyjnego, co do kwoty 375.195,78 zł tytułem należności głównej oraz 29.518,83 zł tytułem odsetek.

Pismami z dnia 4 października 2017 r. powódka została zawiadomiona o wszczęciu egzekucji i zajęciu wierzytelności.

Pismem z dnia 21 października 2019 r. Komornik Sądowy wystawił zaświadczenie o dokonanych przez powódkę wpłatach.

Pismem z dnia 14 kwietnia 2020 r. oraz 26 maja 2021 r. powódka została poinformowana o zajęciu wierzytelności pieniężnej.

Powódka zwracała się do pozwanego banku oraz komornika sądowego o możliwość polubownego zakończenia postępowania egzekucyjnego.

Pismem z dnia 2 listopada 2022 r. powódka została zawiadomiona o wszczęciu egzekucji z nieruchomości. Jednocześnie powódka została wezwana do zapłaty kwoty 375.194,78 zł tytułem należności głównej, kwotę 76.003,87 zł tytułem odsetek, kwoty 67.679,80 zł tytułem opłaty egzekucyjnej oraz wydatków gotówkowych 4,36 zł.

Pismem z dnia 4 stycznia 2024 r. powódka została poinformowana o skierowaniu egzekucji wobec nieruchomości. Jednocześnie została ona wezwana do zapłaty należności głównej w wysokości 375.194,78 zł oraz odsetek liczonych do dnia 4 stycznia 2024 r. w kwocie 119.776,66 zł.

Dowód: pozew z dnia 22.10.2015 r. (k. 55-55v), nakaz zapłaty z dnia 02.11.2015 r.(k. 57, 206), postanowienie z dnia 04.10.2017 r. (k. 71-71v, 207-208) oraz w aktach I Co 84/17, zawiadomienie z 04.10.2017 r. (k. 72-74v), zawiadomienie z 04.01.2024 r. (k. 59-59), wezwanie do zapłaty z 04.01.2024 r. (k. 60-60v), pismo z dnia 2.11.2022 r. wraz z wezwaniem do zapłaty (k.62-63), pismo z 26.05.2021 r. (k.65), pismo z 14.04.2020 r. (k.67), zaświadczenie o dokonanych wpłatach (k.69), pisma z 4.10.2017 r. (k.72-74), pismo z 29.09.2022 r. (k. 87), pismo z 28.07.2022 r. (k. 89), pismo z 12.08.2020 r. (k. 93), pismo z 23.05.2019 r. (k. 97), notatka z 21.03.2016 r. (k. 210)

W dniu 19 lipca 2019 r. powódka zawarła związek małżeński i przybrała nazwisko męża.

Dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa (k. 99)

Alior Bank S.A z siedzibą w Warszawie od 26 stycznia 2016 r. jest następcą prawnym Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej im Stefana Kardynała Wyszyńskiego z siedzibą we Wrześni.

Okoliczność niesporna, poparta pismem (k. 84 i n.)

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie kserokopii dokumentów urzędowych i prywatnych zgromadzonych w aktach sprawy, dokumentów z akt sprawy sygn. XVIII Nc 117/15 , I Co 84/17 oraz częściowo zeznań powódki.

Zgromadzone w sprawie **dokumenty urzędowe i prywatne** sąd uznał za w pełni wiarygodne. Zgodnie z treścią art. 244 k.p.c. dokumenty urzędowe stanowią dowód tego co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Zgodnie natomiast z treścią art. 245 k.p.c. dokumenty prywatne stanowią dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Zgromadzone w sprawie dokumenty nie były kwestionowane przez strony. Również Sąd nie znalazł podstaw, aby kwestionować zgromadzone w sprawie dokumenty urzędowe i prywatne z urzędu.

Za wiarygodne i przydatne dla rozstrzygnięcia uznane zostały dokumenty zawarte w aktach spraw sygn. XVIII Nc 117/15 oraz I Co 84/17– w zakresie wymienionym powyżej.

Zeznania pozwanej co do zasady sąd uznał za wiarygodne gdyż były spójne, rzeczowe oraz korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym uznanym za wiarygodny. Wątpliwe natomiast pod względem wiarygodności były zeznania powódki dotyczące sposobu przedstawienia jej oferty kredytu oraz zakresu informacji podanych przez pracownika banku. W szczególności sąd nie dał wiary twierdzeniom powódki, iż pracownik banku nie przedstawił jej historycznych wartości WIBOR oraz nie poinformował ją o ryzyku jakie wiąże się z zawarciem umowy o zmiennym oprocentowaniu.

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 i 5 k.p.c. sąd pominął zawnioskowany przez pozwanego dowód z opinii biegłego sądowego. Sąd wziął pod uwagę, że treść Umowy nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Znaczenie jej postanowień oraz związane z tym konsekwencje należało ocenić z punktu zgodności z prawem, do czego nie była niezbędna wiedza specjalna. Sąd ostatecznie stanął zatem na stanowisku, iż dowód ten jest nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy.

Oddaleniu podlegał wniosek powódki o skierowanie pytań prejudycjalnych do TSUE bowiem w ocenie sądu nie miały one znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszego postępowania. Żądanie skierowania pytań prejudycjalnych nie zostało sformułowane w treści pozwu i już z tego względu nie mogło zostać uwzględnione. Niezależnie od powyższego kwestią zasadniczą dla niniejszego postępowania była dopuszczalność skierowania powództwa opozycyjnego przeciwko tytułowi wykonawczemu będącemu orzeczeniem sądowym – z uwagi na brak możliwości jego uwzględnienia na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 kpc

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania w niniejszej sprawie było żądanie pozbawienia w całości wykonalności opatrzonego w klauzulę wykonalności nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym z weksla przez Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w dniu 2 listopada 2015 r. w sprawie o sygn. akt XVIII Nc 117/15. Jako podstawy roszczeń wskazano art. 840 § 1 pkt 1 i 2 kpc (k. 1)

Zgodnie z art. 840 § 1 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

- 1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;
- 2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, a także na zarzucie potrącenia;

Z punktu widzenia rozstrzygnięcia o żądaniu pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego istotne znaczenie ma, że powództwo dotyczy orzeczeń sądów. W sytuacji, gdy tytuł egzekucyjny korzysta z powagi rzeczy osądzonej (orzeczenie sądu oraz orzeczenia zrównane z nim pod względem skutków) – rodzi to skutki prawomocności materialnej orzeczeń sądowych. Z mocy art. 365 § 1 k.p.c.

prawomocne orzeczenia sądowe wiążą nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz także inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach przewidzianych w ustawie także inne osoby.

Powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego obejmującego prawomocne orzeczenie sądu może być oparte wyłącznie o przepis art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Przywołany przepis pozwala na pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego tylko w sytuacji, gdy po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane, a gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie. Dłużnik może więc powoływać się tylko na zdarzenia mające miejsce po powstaniu tytułu egzekucyjnego, a nie na zdarzenia poprzedzające jego wydanie.

Jak słusznie podkreśla się w orzecznictwie, nie mogą być podstawą powództwa opozycyjnego zarzuty skierowane przeciwko orzeczeniu, zmierzające do zmiany jego treści. Przedmiotem rozpoznania w sprawie wszczętej powództwem opozycyjnym nie mogą być zdarzenia istniejące przed powstaniem tytułu korzystającego z powagi rzeczy osądzonej, gdyż wówczas jego uwzględnienie prowadziłoby do zanegowania tej powagi i zakwestionowania prawomocnych orzeczeń, co jest niedopuszczalne. Sąd rozpoznający powództwo opozycyjne jest bezwzględnie związany wyrokiem wydanym w sprawie między wierzycielem a dłużnikiem co do ustalonego w sentencji obowiązku świadczenia. Z tego względu – przy orzekaniu na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., gdy tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie sądu – uwzględnia wyłącznie zdarzenia, które nastąpiły po wydaniu tego wyroku (zob. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 20 lutego 2013r., sygn. akt I ACa 1168/12, LEX nr 1311983, Sadu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 18 grudnia 2012r., sygn. akt I ACa 1215/12, LEX nr 1259687).

Powództwo przeciwegzekucyjne z art. 840 k.p.c. jest szczególnym rodzajem obrony w postępowaniu egzekucyjnym. Sąd jest związany w kontradiktoryjnym procesie treścią podniesionych zarzutów, które dłużnik, jako inicjator postępowania, podnosi przeciwko wierzycielowi w treści pozwu, ze skutkiem przewidzianym w art. 843 § 3 k.p.c. Dłużnik nie ma kompetencji, żeby kwestionować istnienie obowiązku stwierdzonego w tytule egzekucyjnym będącym orzeczeniem sądu. Zakaz ten stanowi konsekwencję prawomocności materialnej wyroku. W jej wyniku sąd rozpoznający powództwo opozycyjne nie tylko jest bezwzględnie związany treścią zawartą w sentencji orzeczenia, które wydano w sprawie między wierzycielem a dłużnikiem. Powinien on nadto uznać za sprekludowane wszelkie okoliczności i oparte na nich zarzuty lub wypływające z nich wnioski, które istniały i dały się sformułować w chwili zamknięcia rozprawy, lecz strona skutecznie ich nie podniosła lub nie przytoczyła („wykluczające działanie prawomocności”). Zaprezentowane wyżej skutki prawomocności są przy tym niezależne od tego, czy dłużnik ponosi winę w zaniechaniu. (patrz: I ACa 596/18 - wyrok SA Białystok z dnia 07-11-2018)

Stosownie do art. 843 § 3 k.p.c. w pozwie powód powinien przytoczyć wszystkie zarzuty, jakie w tym czasie mógł zgłosić, pod rygorem utraty prawa korzystania z nich w dalszym postępowaniu. Wskazany tym przepisem system dotyczy prekluzji dowodowej - wywiera określone, negatywne dla strony skutki w konkretnym postępowaniu. Przepis art. 843 § 3 k.p.c. łączy prekluzję w przedmiocie zgłaszania zarzutów wyłącznie z postępowaniem wszczynanym wniesieniem konkretnego pozwu, opartego na wskazanej w nim podstawie faktycznej. Użyte w tym przepisie słowo „pozew” oznacza pismo procesowe wszczynające postępowanie w konkretnej sprawie i dlatego przewidziane w art. 843 § 3 k.p.c. ograniczenia odnosić się mogą wyłącznie do toku tego właśnie postępowania, którego zapewnieniu sprawnego prowadzenia mają służyć. (patrz: I ACa 971/14 - wyrok SA Gdańsk z dnia 08-04-2015). Przewidziana w art. 843 § 3 k.p.c. prekluzja w przedmiocie zgłaszania zarzutów dotyczy wyłącznie konkretnego pozwu, opartego na wskazanej w nim podstawie faktycznej. Celem szybkiego rozpoznania tego typu powództwa ustawodawca podniósł wymogi formalne inicjatorowi tego postępowania i ograniczył sądowi możliwość działania za stronę, czy też „domyślania się” zarzutów.

Powódka, poza bardzo lakonicznymi argumentami oraz opisaniem swojej trudnej sytuacji majątkowej (mającej być skutkiem utraty pracy), nie podniosła w istocie żadnego z zarzutów dopuszczalnych na gruncie art. 840 kpc, mogących doprowadzić do skutecznego zniweczenia treści zaskarżonych orzeczeń w całości lub w części. To na niej, jako osobie, która z danego faktu wywodzi skutki prawne, spoczywa ciężar nie tylko sformułowania zarzutu, ale i jego udowodnienia w toku procesu.

Należy tu też podkreślić, że nawet wejście w życie nowych przepisów prawnych, w świetle których inaczej zostały unormowane sporne zagadnienia rozstrzygnięte prawomocnym tytułem wykonawczym, nie jest w rozumieniu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. zdarzeniem uzasadniającym pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, chyba że nowy przepis wyraźnie stwierdza wygaśnięcie wcześniej ustalonych zobowiązań (wyr. SN z 11.10.1972 r., II CR 385/72).

Niesporne przy tym było, iż powódka faktycznie nie dokonała spłat w rozmiarze skutkującym uprawnieniem do wypowiedzenia umowy kredytowej i wypełnienia weksla przez kredytobiorcę. W niniejszym postępowaniu nie została udokumentowana przez strony kwestia wypowiedzenia Umowy kredytu – jednakże w świetle niezaprzeczonych twierdzeń odpowiedzi na pozew (k. 164) przyjąć należało, iż wypełnienie weksla i wezwanie do jego wykupu dokonane zostało po wypowiedzeniu Umowy. Również powyższa okoliczność powinna być przedmiotem badania w sprawie XVIII Nc 117/15.

Powódka skierowała swoje powództwo przeciwko nakazowi zapłaty – a więc tytułowi wykonawczemu będącemu właśnie orzeczeniem sądu. Na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. dłużnik nie może zmierzać do wzruszenia prawomocnego rozstrzygnięcia sądu. Nie miała przy tym znaczenia

sygnalizowana przez nią kwestia, iż o abuzywności postanowień umownych dowiedziała się ona dopiero w 2023 r. (tj. po uprawomocnieniu się nakazu zapłaty wydanego w sprawie XVIII Nc 117/15).

Z kolei powołanie art. 840 § 1 pkt 2 kpc jako podstawy roszczeń wiązać należy z powołaniem się przez powódkę na klauzulę zasad współżycia społecznego (art. 5 kc – k. 16).

Sama trudna sytuacja życiowa powódki i oparcie żądania na zasadach współżycia społecznego, nie powinny prowadzić do pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego. Jak to bowiem stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 lutego 2019 (V CSK 353/18), przepis art. 5 k.c., nie może być samodzielną podstawą powództwa opozycyjnego, gdyż nie może doprowadzić do trwałego pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności.

Nawet jeśli przyjąć za Sądem Najwyższym, iż „w szczególnych okolicznościach zachowanie wierzyciela w postępowaniu egzekucyjnym może stanowić nadużycie prawa (art. 5 KC), uzasadniające pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności” – to brak jest podstaw do dopatrywania się takiego postępowania wierzyciela na gruncie niniejszej sprawy. Art. 5 kc może znaleźć zastosowanie wszędzie tam, gdzie udzielenie ochrony prawu podmiotowemu prowadziłyby do nieakceptowalnych rezultatów. Potrzeba sięgnięcia do zasad współżycia społecznego może zaktualizować się także na etapie przymusowego dochodzenia prawa stwierdzonego już prawomocnym orzeczeniem sądowym. „Jeżeli powstanie tego stanu ma charakter następczy wobec sytuacji zamkniętej prekluzją związaną z prawomocnością materialną orzeczenia, może on, jako zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie nie może być egzekwowane, stanowić podstawę pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2018 r., II CSK 539/17).

W ocenie powódki egzekwowanie roszczenia zasądzonego nakazem zapłaty wydanym w sprawie XVIII Nc 117/15 stanowić ma nadużycie prawa w rozumieniu artykułu 5 kc - jako sprzeczne z zasadą uczciwości, sprawiedliwości, nienadużywania swojej silniejszej pozycji przez przedsiębiorcę względem konsumentów, równorzędności stron umowy, odpowiedzialności i profesjonalizmu w działaniach banków, a także ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa (k. 17). Powyższe oceny nie zostały poparte dowodami i nie zasługiwały na uwzględnienie.

W szczególności nieuzasadniony był zarzut dotyczący tego, iż wypowiedzenie Umowy kredytowej nastąpiło w rezultacie braku zapłaty jedynie trzech rat kredytu (k. 17). W świetle wiążącego strony kontraktu SKOK miał możliwość wypowiedzenia Umowy już na skutek dwumiesięcznej zaległości (punkt 35 k. 48). Również kwestia dokonania przez powódkę częściowej spłaty zaległości nie powinna skutkować postrzeganiem prowadzonej egzekucji jako naruszającej zasady współżycia społecznego. W szczególności wierzyciel uwzględnił dokonane przez kredytobiorcę spłaty, występując o wydanie nakazu zapłaty na kwotę niższą niż suma wekslowa.

Brak również podstaw do podzielenia stanowiska powódki co do rzekomych jej obaw o utratę nieruchomości mieszkalnej. Przeciwnie – w świetle zaświadczenia dotyczącego spłat kredytu (k. 76-77v) zauważyć należy, iż po wydaniu nakazu zapłaty w sprawie XVIII Nc 117/15 dokonywała ona

jedynie okazjonalnych spłat, znacznie niższych niż wysokość obciążających ją poprzednio rat, w całości zaliczanych przez wierzyciela na kapitał. W okresie 13 grudnia 2016 roku do 2 czerwca 2019 roku powódka nie dokonała żadnej spłaty – w rezultacie czego wierzyciel skierował egzekucję do nieruchomości (k. 97). W świetle powyższego ocenić należało, iż powódka przez wiele lat świadomie nie regulowała należności powstałych na skutek zaciągnięcia (i późniejszego wypowiedzenia) Umowy kredytowej. W tej sytuacji prowadzenie egzekucji było dla pozwanego jedyną drogą do odzyskania należności, wobec czego nie powinno być postrzegane w kategorii nadużycia prawa podmiotowego. W rezultacie brak jest podstaw do uwzględnienia żądania pozwu na podstawie artykułu 840 § 1 pkt 2 kpc

Powyższe rozważania stanowiły samoistną podstawę dla oddalenia powództwa.

Dodatkowo wskazać należy, iż również Sąd Najwyższy wskazywał na brak podstaw do uwzględnienia powództwa przeciwegzekucyjnego dla obrony konsumenta przed skutkami prawomocnego orzeczenia sądowego wydanego w rezultacie zadłużenia z tytułu umowy kredytu frankowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2018 r., IV CSK 153/17).

Sąd zapoznał się z przedstawionymi przez stronę powodową orzeczeniami dopuszczającymi stosowanie powództwa przeciwegzekucyjnego dla obrony konsumentów przed skutkami orzeczeń sądowych - na podstawie okoliczności, które powinny podlegać badaniu w postępowaniu zakończonym wydaniem tytułu egzekucyjnego (m. in. k. 562-636). Orzeczenia te wydane zostały w innych okolicznościach faktycznych i nie mogą znajdować bezpośredniego przełożenia na niniejszą sprawę. Nie negując poprawności przedstawionych w nich rozstrzygnięć – podkreślić należy, iż mają one powagę rzeczy osądzonej między stronami co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia (art. 366 kpc). Moc wiążąca załączonych orzeczeń nie dotyczy przedstawionych w nich ocen dopuszczających stosowanie instytucji powództwa opozycyjnego do kwestionowania istnienia obowiązku stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądu. Przedstawionych w powyższym zakresie ocen pozwalających na kwestionowanie należności uwzględnionych sądowym tytułem wykonawczym sąd meriti nie podziela (ani nie jest nimi związany).

Również analiza powoływanego przez powódkę wyroku wydanego w sprawie I C 332/24 Sądu Okręgowego w Suwałkach (k. 590 i n.) nie uzasadniała dokonania odmiennej oceny na gruncie niniejszej sprawy. Przedmiotem powyższego rozstrzygnięcia było żądanie ustalenia nieważności umowy kredytu i zasądzenia dokonanych przez konsumenta spłat – nie dotyczyło więc ono problematyki przeciwegzekucyjnej.

Niezależnie od powyższego zwrócić należało uwagę na twierdzenia powódki, że zawarte w Umowie postanowienia określające sposób wyliczenia stawki oprocentowania zmiennego w oparciu o wskaźnik referencyjny WIBOR są abuzywne. W świetle twierdzeń pozwu postanowienia Umowy nie określają precyzyjnie rzeczywistej wysokości świadczenia kredytodawcy, jak też świadczeń powódki w

sposób możliwy do ustalenia, gdyż brak jest wskazania, na podstawie jakich kryteriów może nastąpić zmiana stawki referencyjnej stanowiącej element klauzuli zmiennego oprocentowania, a zatem postanowienia umowne określające główne świadczenie stron w postaci obowiązku uiszczenia odsetek nie są określone jednoznacznie i są dotknięte brakiem przejrzystości warunków umownych. Zarzuty powódki co do abuzywności wskazanych w treści pozwu postanowień nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia – okoliczności powyższe mogły być przedmiotem badania w postępowaniu XVIII Nc 117/15. Po uprawomocnieniu wydanego w nim nakazu zapłaty – nie mogą one stanowić podstawy powództwa przeciwegzekucyjnego.

Niezależnie od powyższego sąd zauważa, iż art. 385¹ §1 k.c. stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Aby postanowienie umowy mogło zostać uznane za abuzywne, musi nastąpić łączne spełnienie czterech wskazanych w powyższym artykule przesłanek: 1) umowa musi być zawierana z konsumentem, 2) postanowienie umowy nie zostało uzgodnione indywidualnie, 3) postanowienie to kształtuje prawa i obowiązki konsumenta sprzecznie z dobrymi obyczajami i rażąco narusza jego interesy oraz 4) postanowienie to nie określa głównych świadczeń stron, chyba że zostało sformułowane w sposób niejednoznaczny.

Należy zauważyć, iż zgodnie z pkt 9 Umowy kredyt jest oprocentowany wg zmiennej rocznej stopy oprocentowania. Roczna stopa oprocentowania w dniu zawarcia umowy wynosi 4,91% i stanowi sumę stawki WIBOR 6M z dnia 11.07.2013 r. oraz marży w wysokości 2.2 punktu procentowego. Zmiana rocznej stopy oprocentowania następuje raz na pół roku w przypadku zmiany stawki WIBOR 6M z dnia roboczego bezpośrednio poprzedzającego przedostań dzień roboczy każdego półrocza obowiązująca na kolejne półrocze o co najmniej 0,25 p.p. W okresie trwania umowy marża nie ulegnie zmianie. Maksymalna stopa oprocentowania nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Zgodnie z pkt 10 umowy w przypadku zmiennej stopy procentowej, gdy zmiana stopy procentowej uzależniona jest od zmiany stawki WIBOR 6M o każdej zmianie oprocentowania w czasie obowiązywania umowy kredytu SKOK informuje kredytobiorcę oraz poręczycieli niezwłocznie po tej zmianie poprzez wręczenie przez pracownika SKOK za potwierdzeniem odbioru lub listem zwykłym lub listem poleconym lub na wskazany przez nich adres mailowy do informacji dla kredytobiorcy załącza się nowy plan spłaty kredytu.

Samo twierdzenie powódki o braku poinformowania jej o ryzyku zmiany stopy procentowej w tym zakresie nie może być uznane za postawę uwzględnienia powództwa. W tym miejscu można przywołać wytyczne KNF dotyczące wskaźników referencyjnych w rozumieniu Rozporządzenia BMR. Wytyczne zostały opublikowane na stronie internetowej organu (https://www.knf.gov.pl/dla_rynku/Wskazniki_referencyjne/aktualnosci?art

icleId=74928&p_id=18). KNF, powołując się na orzecznictwo TSUE, wyjaśnia w nim znaczenie cechy „zrozumiałości” postanowień umowy kredytu hipotecznego ze zmienną stroną oprocentowania, ustalających sposób jej obliczania. Postanowienie takie powinno być zrozumiałe formalnie i gramatycznie dla przeciętnego, rozważnego konsumenta oraz umożliwić mu zrozumienie działania metody obliczania zastosowanej stopy procentowej. KNF trafnie wskazuje, że wskaźnik referencyjny będzie zrozumiały dla kredytobiorcy m.in. gdy umowa określa jego nazwę w sposób jednoznaczny, nie pozostawiając wątpliwości w zakresie jego identyfikacji, a w konsekwencji pozwoli kredytobiorcy ustalić wartość wskaźników, opublikowaną przez administratora. Nie ulega wątpliwości, że postanowienie wprowadzające do Umowy zmienne oprocentowanie i zastosowany w niej wskaźnik spełniają te wymagania.

Nieuprawnione były również zarzuty wskazujące na brak określenia świadczenia kredytodawcy – te w Umowie zostały jednoznacznie określone na 388.500 zł (pkt 1 Umowy). Za nieuprawnione sąd uznaje również twierdzenia zmierzające do ustalenia abuzywnego charakteru postanowień umownych dotyczących świadczeń kredytobiorcy – przede wszystkim dlatego, iż w odróżnieniu od kwestii tzw. kredytów frankowych ustalenie wysokości wskaźnika (WIBOR) stosowanego do ich wyliczenia nie zależało od decyzji SKOK. Wobec powyższego nie można się zgodzić z twierdzeniem, jakoby stawka WIBOR była arbitralnie i dowolnie ustalana przez kredytodawcę. WIBOR ustala podmiot zewnętrzny. W świetle powyższego przyjąć należy, iż pozwany (i jego poprzednik prawny) nie miał wpływu na ustalenie wysokości tego wskaźnika.

Należy również odnieść się do zarzutów powódki, iż nie miała możliwości zweryfikowania wskaźnika referencyjnego i nie jest on zrozumiały, dostępny i obiektywny. W orzecznictwie jednoznacznie przyjmuje się, że przy wprowadzeniu do umowy kredytu zmiennej stopy oprocentowania, wystarczającym jest jednoznaczne określenie wskaźnika referencyjnego, który wpływa na kształtowanie się tej stopy. Nie ma przy tym potrzeby szczegółowego opisywania warunków i procedur, które wpływają na zmianę tego wskaźnika. Na gruncie niniejszej sprawy należy zaznaczyć, że zarówno wysokość wskaźnika WIBOR, jak i sposób jego obliczania są powszechnie dostępne dla każdej osoby, zamierzającej zawrzeć umowę kredytu. Aktualna wysokość wskaźnika WIBOR może zostać sprawdzona w najpopularniejszych serwisach internetowych, dostępnych z poziomu każdej przeglądarki.

W ocenie sądu kwestia dotycząca oparcia klauzuli zmiennego oprocentowania o wskaźnik WIBOR6M ma jedynie pozorne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszego postępowania. W dacie zawarcia Umowy wysokość wskaźnika wynosiła 2,71 punktu procentowego, zaś do momentu wypowiedzenia Umowy ulegała ona systematycznemu spadkowi (do 1,79 p.p. średniorocznie w 2015 r.). Natomiast od momentu wypowiedzenia Umowy wierzycielowi należne były odsetki w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP (pkt 19 k. 47). Zatem odsetki naliczane po wypowiedzeniu Umowy były ustalane bez uwzględnienia wskaźnika WIBOR.

Wobec tego za nieudowodniony należy uznać brak dostatecznego rozeznania powódki co do ekonomicznych skutków zawieranej Umowy – w aspekcie przesłanek powództwa opozycyjnego.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, powództwo należało oddalić.

O kosztach procesu sąd orzekł w punkcie 2. wyroku w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik procesu (art. 99 w zw. z 98 § 1 kpc), zasądzając od powódki na rzecz pozwanego kwotę 10.817 zł. Na powyższą sumę składają się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w kwocie 10.800 zł wyliczone od wartości przedmiotu sporu (§ 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych, t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 265) oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Od sumy zasądzonej tytułem kosztów procesu przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie za okres od dnia uprawomocnienia się wyroku (art. 98 § 1¹ kpc).

/-/ Dominik Sękowski